

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VIDAUS TARNYBOS STATUTO PRIEDO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto priedo pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas siekiant padidinti Valstybės sienos apsaugos tarnyboje prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės sienos apsaugos tarnyba, VSAT) dirbančių vidaus tarnybos sistemos pareigūnų – orlaivio vado, vyriausiojo lakūno, vyresniojo lakūno ir lakūno – darbo užmokestį.

Valstybės sienos apsaugos tarnyba įgyvendina valstybės sienos apsaugos politiką ir užtikrina valstybės sienos neliečiamumą. Atsižvelgiant į tarnybos veiklos specifiką ir vykdomas funkcijas į tarnybą priimamiems pareigūnams taikomi aukštesni išsilavinimo, neprikaištingos reputacijos, sveikatos ir fizinio pasirengimo reikalavimai.

Valstybės sienos apsaugos tarnybos struktūrinis padalinys - Aviacijos valdyba. Šiai valdybai priklausančiais sraigtasparniais pasieniečiai atlieka skrydžius, susietus su Lietuvos sienos apsauga sausumoje ir jūroje, viešosios tvarkos palaikymu, paieškos ir gelbėjimo darbais, padeda likviduoti ekstremalių ir stichinių nelaimių padarinius, taip pat jie panaudojami ir donorų organams gabenti. Pasieniečiai taip pat vykdo skrydžius aiškindamiesi sienos pažeidimų atvejus, neteisėtų imigrantų ir kontrabandos kelius, stebi pasienio ruožą ir vykdo prevencines ir sulaikymo operacijas. Šių užduočių atlikimas neatsiejamas su tarnyboje dirbančių pilotų ir kitų aviacijos specialistų atliekamomis funkcijomis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vidaus tarnybos statuto (toliau - Vidaus tarnybos statutas) priede nustatytais vidaus tarnybos sistemos pareigūnų pareiginių algų koeficientais, lakūno darbo užmokestis be tarnybos darbo stažo bei taikant minimalų pareiginės algos koeficientą – 1345,2 Eur (II įstaigų grupė), 1168,2 Eur (III įstaigų grupė) (neatskaičius socialinio draudimo įmoky). Atitinkamai aukštesnes pareigas užimančių aviacinių profesijų - vyresniojo lakūno, vyriausiojo lakūno bei orlaivio vado, darbo užmokestis taip pat yra neproporcingai mažas įvertinus šiam tarnybos pareigūno statusui keliamus reikalavimus bei nustatytus tarnybos ypatumus.

Aviacija yra nuolatos auganti rinka, todėl profesionalių pilotų poreikis didėja visame pasaulyje. Investicijos į išsilavinimą yra nemažos, tačiau ši profesija dėl to ne mažiau paklausi, visų pirma dėl didesnio nei įprasta atlyginimo bei karjeros perspektyvų. Lyginant su valstybės tarnyba privačiame sektoriuje pilotams siūlomi ženkliai didesni atlyginimai, todėl drąsiai galima teigti, jog taip mažėja valstybės tarnybos patrauklumas ir prarandami išsilavinę bei kvalifikuoti darbuotojai.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1177 patvirtintas Atskirų profesijų, kurių darbuotojų trūksta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigose, sąrašas. Į sąrašą įtrauktos 5 aviacijos specialistų profesijos, kurių trūksta tarnyboje – sraigtasparnio pilotas, orlaivio vadas, skraidantysis inžinierius, aviacijos technikas, orlaivių mechanikas. Rengiant šį nutarimo projektą VSAT nurodė, kad Lietuvoje yra didelis trūkumas sertifikuotų sraigtasparnių specialistų (pilotai, techninis personalas ir t. t.). Organizuojant konkursus tokių specialistų pareigybėms užimti, VSAT ir kitoms institucijoms nepavyksta pritraukti šių specialistų, kadangi jų parengimas yra sudėtingas ir brangus, o rinka yra nišinė. Be to įmonės, įdarbinusios šiuos specialistus, turi juos apmokyti darbui su konkrečiais sraigtasparnių tipais, o tai yra dešimčių tūkstančių eurų investicijos vienam žmogui ir vienam sraigtasparnio tipui, todėl dėl ribotos rinkos

daugelis nenori į juos investuoti. Neturėdama pakankamai savų sraigtasparnių priežiūros specialistų VSAT yra priversta sraigtasparnių remonto paslaugas įsigyti bei neturėdama pakankamai sraigtasparnių pilotų VSAT negali įvykdyti visų sraigtasparnių skrydžių, išskylančių dėl poreikio VSAT ir kitų valstybės institucijų reikmėms. Nors vadovaujantis Vidaus tarnybos statuto 56 straipsnio 1 dalies 6 punktu, 2 dalimi, tiek orlaivio vado tiek lakūnų pareigybes užimantiems pareigūnams gali būti skiriamos iki 100 procentų pareiginės algos priemokos, VSAT nesant pakankamo finansavimo moka tik 10 procentų priemoką darbuotojams, kurių profesijos patenka į sąrašą profesijų, kurių darbuotojų trūksta Lietuvos Respublikoje. Kitos pareigūnų darbo užmokesčio sudedamosios dalys (priedas už laipsnį, priedas už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, priemokos, apmokėjimas už darbą poilsio ir švenčių dienomis, nakties ir viršvalandinį darbą ir budėjimą) nepaneigia būtinybės didinti atitinkamų pareigūnų darbo užmokestį. Pareiginė alga yra pagrindinė darbo užmokesčio dalis nuo kurios yra skaičiuojami visi priedai ir priemokos.

Pagrįstai manytina, kad valstybės tarnyboje orlaivio vadui bei lakūnams nustatytas darbo užmokesčio dydis akivaizdžiai neatitinka šios profesijos pareigūnui keliamų reikalavimų bei lūkesčių, susijusių su jų tarnybos specifika. Toks reglamentavimas pažeidžia Valstybės tarnybos statute įtvirtintą tiek karjeros principą, tiek ir nepripusėdėdė prie pareigūnų motyvacijs didinimo, todėl siekiant užtikrinti tinkamą VSAT įstaigų veiklą ir parengtį, didinti pareigūno profesijos konkurencingumą, pritraukti naujų darbuotojų ir išlaikyti esamus, yra būtina didinti orlaivio vado, vyriausiojo lakūno, vyresniojo lakūno ir lakūno pareiginės algos koeficientų ribas.

Įstatymo projekto uždaviniai – padidinti lakūnų profesijos valstybės tarnyboje patrauklumą ir taip sudaryti sąlygas efektyviai vykdyti jiems pavestus uždavinius ir nustatytas funkcijas.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos Seimo narys Saulius Skvernelis, Laurynas Kasčiūnas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Vidaus tarnybos statuto priede numatytos šios orlaivio vado, vyriausiojo lakūno, vyresniojo lakūno, lakūno pareigybių pareiginės algos koeficientų ribos:

Pareigybių grupė	Pareigybės pavadinimas	Įstaigų grupė	
		II	III
		Koeficientas	Koeficientas
6	Komisariato viršininkas, užkardos vadas, tarnybos viršininkas, skyriaus viršininkas (taikoma struktūriniam padaliniui, kuris nėra kitame struktūriniame padalinyje), valdybos viršininko pavaduotojas, posto viršininkas, eskadrilės vadas, orlaivio vadas	9,4–15	8,4–14,5
7	Skyriaus viršininkas (taikoma struktūriniam padaliniui, kuris yra kitame struktūriniame padalinyje), centro viršininkas, rinktinės vadas, posto viršininko pavaduotojas, vyriausiasis lakūnas	8,9–14,5	7,9–14

Pareigybių grupė	Pareigybės pavadinimas	Įstaigų grupė	
		II	III
		Koeficientas	Koeficientas
8	Skyriaus viršininko pavaduotojas (taikoma struktūriniam padaliniui, kuris nėra kitame struktūriniame padalinyje), poskyrio viršininkas, vyriausiasis tyrėjas, vyriausiasis detektyvas, vyriausiasis agentas, laivo vadas, tarnybos viršininko pavaduotojas, centro viršininko pavaduotojas, komandos viršininkas, užkardos vado pavaduotojas, vyresnysis lakūnas	8,6–14	7,6–13,5
9	Skyriaus viršininko pavaduotojas (taikoma struktūriniam padaliniui, kuris yra kitame struktūriniame padalinyje), nuovados viršininkas, kuopos vadas, vyriausiasis inspektorius, vyriausiasis budėtojas, vyriausiasis specialistas, komandos viršininko pavaduotojas, poskyrio viršininko pavaduotojas, posto pamainos viršininkas, vyriausiasis laivavedys, lakūnas	7,6–13,5	6,6–13

Pareiginės algos koeficientai gali būti didinami pareigūnų tarnybinės veiklos (eilinio, neeilinio) vertinimo metu.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte siūloma iš Vidaus tarnybos statuto priedo 6, 7, 8, 9 pareigybių grupės išbraukti orlaivio vado, vyriausiojo lakūno, vyresniojo lakūno, lakūno pareigybes bei atitinkamai papildyti Vidaus tarnybos statuto priedą 6¹, 7¹, 8¹, 9¹ pareigybių grupėmis - orlaivio vado, vyriausiojo lakūno, vyresniojo lakūno, lakūno, didinant šių pareigybių maksimalų pareiginės algos koeficientą tris kartus, atsižvelgiant į įstaigų grupę, kuriai yra priskirta vidaus reikalų įstaiga, atitinkamai ir kurioje pareigūnas eina pareigas. Kartu pažymėtina, jog patvirtinus naujus pareiginės algos maksimalius koeficientus, nereiškia, jog automatiškai visiems aptariamoms pareigybes užimantiems pareigūnams turės būti nustatyti maksimalūs pareiginės algos koeficientai.

Priėmus siūlomą Įstatymo projektą būtų sudaryta galimybė padidinti darbo užmokestį VSAT tarnaujantiems aukščiau nurodytiems pareigūnams, netaikant papildomų procedūrų (tarnybinės veiklos vertinimo).

Tikimasi, kad, nustačius siūlomą teisinį reguliavimą bus didinamas tarnybos patrauklumas, kuris yra svarbus ne tik siekiant išlaikyti dirbančius kvalifikuotus specialistus, bet ir siekiant priimti aukštos kvalifikacijos motyvuotus pareigūnus, kuriems būtų suteiktos veiklos specifika atitinkančios garantijos dėl užimamo statuso ir tarnybos sąlygų.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priimtas Įstatymo projektas neigiamų pasekmių neturės.

6. Kokią įtaką įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Siūlomos nuostatos nėra tiesiogiai susijusios su verslo sąlygomis ir plėtra, todėl įstatymo projekto priėmimas neturėtų turėti neigiamo poveikio verslo sąlygoms ir plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Naujų įstatymų priimti, galiojančių pakeisti arba pripažinti netekusiais galios nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekte neapibrėžiamos naujos sąvokos ir jas įvardijantys terminai, kuriuos reikėtų įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisei.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymo projekto įgyvendinimui nebus reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Priimto įstatymo projekto įgyvendinimas pareikalaus papildomų valstybės biudžeto lėšų. Taikant siūlomus maksimalius pareiginės algos koeficientus Įstatymui įgyvendinti per metus reikės apie 950,9 tūkst. Eur (be socialinio draudimo įmokų): orlaivio vado 5 pareigybėms papildomas darbo užmokesčio poreikis metams – 378,2 tūkst. Eur.; orlaivio vado 4 laisvoms pareigybėms papildomas darbo užmokesčio lėšų poreikis metams – 428,6 tūkst. Eur.; vyresniojo lakūno 2 pareigybėms papildomas darbo užmokesčio lėšų poreikis metams – 144,1 tūkst. eur.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai įstatymo projekto žodžiai yra „orlaivio vadas“, „vyriausiasis lakūnas“, „vyresnysis lakūnas“, „lakūnas“, „pareiginės algos koeficientas“, „darbo užmokestis“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.

Teikia

Seimo nariai

Saulius Skvernelis

Laurynas Kasčiūnas